

Ocena bakalarske naloge / Posudek vedoucího práce

Markéta Darániová: Proces přijímání a odstraňování cizích jazykových prostředků ve slovinštině. Praha : FF UK, 2012, 52 s.

Gdč. Markéta Darániová si je za temo bakalarskega dela izbrala tujejezične elemente v slovenskem (knjižnem) jeziku oz. problematiko njihovega pojavljanja in odstranjevanja. Nalogo je oddala v obsegu, ki formalno ustreza pravilom o obsegu tovrstnih besedil, tj. na 52 straneh, od česar čisti tekst, brez vsebinskega kazala in seznama literature ter virov, zajema 38 strani. Mislim, da vsebuje oddano delo vse formalne elemente, ki jih zahtevajo normativi za oddajo teh besedil. Le pri navajanju bibliografije prebranih in v nalogi upoštevanih besedil se ni odločila najbolje, ko je vsa zbrala v eni sami rubriki, »Seznam použité literatury«. Menim pa, da to ni takšna napaka, da bi lahko nalogo diskvalificirala. Površni pogled na nalogo kaže tudi na avtoričino pohvalno prizadevanje za preglednost napisanega in pomensko hierarhizacijo vsebine: glavni tekst je dopolnjen s precej velikim številom (53) t.i. opomb pod črto. Naloga je razdeljena na Uvod, štiri vsebinska poglavja, ki jih avtorica notranje členi na numerično označena podpoglavja, Zaključek in že omenjeni »Seznam uporabljene literature«. Po formalnih značilnostih tako oddano besedilo načeloma izkazuje študentkino obvladovanje strukturnih elementov oblikovanja strokovnega besedila.

Vsebinsko je naloga pravzaprav razdeljena na dva večja dela. Prvi dve poglavji poskušata ustvariti zgodovinski in sociološki temelj oz. družboslovni kontekst za tretje in četrto poglavje, ki sta zasnovani za dejansko udejanjenje teme, napovedane v naslovu naloge. Naslov prvega poglavja tako napoveduje predstavitev zgodovinskega razvoja slovenskega etničnega prostora od prihoda Slovanov do razglasitve slovenske državne samostojnosti po več kot tisočletju. Poglavje je fokusirano na etape etničnega in pozneje narodnega samozavedanja. Drugo poglavje je namenjeno predstavitvi družbenostne strukture današnje Slovenije: njene narodnostne in jezikovne podobe (poglavje ima zgolj informativen značaj, kar je bilo načrtovano že v pripravi koncepta, in skuša zgolj pokazati, kakšna je stopnja in dinamika nacionalne in jezikovne kompleksnosti obravnavanega prostora). Tretje poglavje je znova napovedano kot zgodovinsko, le da je namenjeno pregledu razvoja samega jezika in jezikovne refleksije od najstarejših znanih slovenskih jezikovnih dokumentov do današnjega

časa. Četrto poglavje pa je izrecno usmerjeno na današnji čas, današnjo situacijo: podpoglavja napovedujejo najprej obravnavo t.i. jezikovne/jezikoslovne infrastrukture, torej osnovnih priročnikov in orodij za opazovanje ter načrtovanje slovenskega (knjižnega) jezika, nato pa še predstavitev avtoričine raziskave navzočnosti tujejezičnih elementov v današnji slovenščini.

Glede omenjene vsebinske razčlenitve naloge ni mogoče spregledati poimenovalnih nerodnosti v tretjem poglavju. Naslovljeno je kot »Najstarejša razvojna obdobja slovenskega jezika«, kar pa bi bil naziv, primeren za poimenovanje prvega podpoglavja (v katerem so predstavljeni nekateri t.i. rokopisni spomeniki slovenskega slovstva). V nadaljevanju namreč sledi sprehod skozi čas vse do narodnega preporoda in dogajanja v času, ki ga literarna zgodovina imenuje obdobje romantike, kar pa gotovo niso več obdobja, ki bi jih lahko imenovali »najstarejša«. Na poimenovalno ohlapnost bi veljalo opozoriti tudi pri poimenovanju objekta zanimanja v prvem poglavju (namesto o Sloveniji bi bilo vse do začetka 19. stoletja, ko se je poimenovanje menda prvič pojavilo v izobraženskem dopisovanju, bolje uporabljati npr. izraz »slovenski etnični prostor« ali »etnični prostor prednikov današnjih Slovencev«).

V istem poglavju (četrtm) naletimo tudi na terminološko periodizacijsko zmedo, ko sta zaporedni podpoglavji poimenovani »Obdobje reformacije« (3.1.) in »Protestantizem« – kar pa je seveda, vsaj v slovenskih realijah, isto. Nekoliko zmedeno je konstruirano tudi četrto poglavje, katerega arhitektura bi bila lahko tudi bolj logična.

Prvo poglavje ponuja osem strani pregleda zgodovine slovenskega etničnega prostora. Prinaša pretežno korektne, natančne podatke o bistvenih zgodovinskih dogodkih in opozarja na postopno oblikovanje nacionalne zavesti, pri čemer izpostavlja določene posameznike, ki so na to oblikovanje vplivali, začenši s predstavniki evangeličanske veroizpovedi v 16. stoletju. V poglavju pa je ob korektnih navedkih tudi nekaj napak. Mednje morda po vsebini povedanega ne sodi – je pa diskutabilna zaradi vrednotenjskega naboja izraza, ki v strokovno besedilo najbrž ne sodi – trditev, da je bila kneževina Karantanija v 10. stoletju »povišana« v vojvodstvo (s stališča etnične samostojnosti se ta sprememba običajno ne razglaša na napredek; kar pa v nadaljevanju vendarle sugerira tudi avtorica). Materialna napaka pa je gotovo omenjanje Karnov (na str. 8), ko se govori o času obstoja Karantanije in upor (Slovanov) proti Frankom. Karni so omenjeni tudi v prvi opombi pod črto, kjer jim je pripisana ustanovitev kneževine Karniole (južno od alpskega gorovja Karavanke) v 8. stoletju n.št. Predvidevam, da avtorica pod imenom Karni napačno razume prebivalce omenjene

kneževine, medtem ko so bili (Karni) v resnici keltsko ljudstvo, ki naj bi to področje naselilo v 1. stoletju pr. n. št., samostojnost in verjetno tudi etnično monolitnost pa izgubilo že v prvi polovici prvega stoletja po Kristusu.

Poimenovalno problematična je tukaj tudi že omenjena trditev, da so postali Habsburžani po smrti Celjanov vladarji cele *Slovenije*, namesto da bi bilo rečeno npr. »nad teritorijem (velikega dela) današnje Slovenije«.

V tretjem razdelku prvega poglavja (1.3., str. 11)) omenja avtorica v času po prvi svetovni vojni (oz. Rapalski pogodbi leta 1920, po kateri je velik del slovenskega etničnega teritorija pripadel Italiji) »pritisk s strani Italijanov«, ki da je bil večji od avstrijskega – glede na občutljivo temo neposrednega pritiska na narodnostne pravice, vključno z jezikovnimi, bi bila tu kot dopolnilo omembe dobrodošla tudi kakšna konkretna informacija o oblikah tega pritiska (ki so bile res raznarodovalne: vse do prepovedi rabe slovenščine tudi v bogoslužju in zasebnem komuniciranju v javnosti ter poitalijančenja slovenskih priimkov).

V razdelku 1.4. je predstavljena usoda slovenskih ozemelj po razpadu Avstro-ogrske monarhije. Tu je nepazljivo zapisano (gre sicer za temo te naloge nepomembno malenkost, ki pa ni malenkost v politično-zgodovinskem kontekstu), da je Kraljevina SHS nastala (konec decembra 1918) iz prej samostojnih »kraljestev« – kar pa južnoslovanska država SHS, v katero so se po vojni za en mesec povezali Južni Slovani iz nekdanjega avstro-ogrskega državnega okvira, seveda ni bila.

Če bi bila obravnavana bakalarska naloga historiografska, bi se dalo diskutirati tudi o upravičenosti občasnega vrednotenjskega tona v kakšni zapisani sodbi, npr. ob omembi t.i. Bele garde (opomba št. 3, str. 13), katere vloga je tu predstavljena (le) kot »zalezovanje partizanov in njihovih simpatizerjev«. Morda bi si tudi omemba »mnogo ljudskih žrtev« med državljansko vojno, ki je potekala v vojnih letih, zaslužila razširitev na povojno tragedijo masovnega pobijanja pred- in medvojnih političnih nasprotnikov. Z ozirom na jezikovni (natančneje: sociolingvistični) kontekst naloge bi bil zanimiv tudi podatek o veliki spremembi nacionalne (ter posledično jezikovne) podobe obmorskih mest, ki so ob in po zaključku druge svetovne vojne doživela množičen eksodus večinskega italijanskega prebivalstva, nakar je nova oblast vanja (verjetno kar sistematično) naseljevala »Jugoslovane« iz najrazličnejših koncev nove države.

V zaključku prvega poglavja (1.7.), ko omeni notranjepolitični utrip »sedanjega obdobja« slovenske države, zapis ne pokriva res aktualnega stanja naklonjenosti političnim strankam (saj so bile od časa, ki ga verjetno zajemajo avtoričini viri, izvedene nove parlamentarne volitve, ki so izpričale nekoliko drugačno sliko priljubljenosti).

Drugo poglavje (»Prebivalstvo Slovenije«), prinese poleg zanimivih informacij tudi kak podatek (črpani so iz baze podatkov Statističnega zavoda Slovenije), ki za nalogo ni ravno relevanten, npr. o številu žensk in moških prebivalcev Slovenije. Drugi navedek spolne raznolikosti je bolj zanimiv, ni pa izkoriščen, kolikor bi bil lahko (lahko pa avtorica razlage ne pozna, saj je Statistični urad tukaj ne podaja): ko podaja deleže jezikov, ki so jih prebivalci Slovenije v popisu navedli kot svoje matere jezike, posebej zapiše, da je med albansko govorečimi dvakrat več moških kot žensk. Navedek bi bil povednejši, če bi bil dopolnjen z dejstvom/hipotezo, da gre to najbrž na račun t.i. ekonomske emigracije. A tudi te »pomanjkljivosti« gdč. Darániovi seveda ne morem šteti v minus, saj njen študijski profil ni sociologija.

V tretjem razdelku drugega poglavja predstavi avtorica jezikovne kompetence današnjega prebivalstva Slovenije. Spet ne morem reči, da gre za napako ali pomembno pomanjkljivost, a seznam »izjemoma uporabljanih« jezikov (kamor uvrsti nemščino in italijanščino) bi bilo smiselno dopolniti še vsaj s francoščino, ki je menda čisto uradni jezik komunikacije z nadrejenimi npr. v Renaultovi novomeški tovarni (za zagotavljanje sporazumevalnih sposobnosti vsaj vodilnih domačih kadrov le-tem podjetje zagotavlja tečaje francoščine.)

Ko proti koncu drugega poglavja (na str. 18) malo izven neposrednega konteksta omeni še znanje slovenščine zunaj meja matične domovine, navede avtorica sedem držav, a to naredi brez refleksije, saj na seznamu ni nekaterih velikih slovenskih emigrantskih središč po svetu, prav tako pa tu ni niti Avstrije (ki pa jo, tako kot (ne)omenjena središča slovenštva po svetu, vendarle omenja v drugih delih naloge!). Glede na zapisane destinacije pa bi bila na seznamu lahko vsaka država, kjer je organiziran lektorat slovenščine – ta podatek, ki ga sicer najdemo na povezavi, podani v opombah, bi bil z izpostavljenimi državami lahko povezan bolj.

V zaključnem odstavku drugega poglavja (str. 19), ki bi po vsebini bolj sodil v uvod tretjega, se pojavi vsebinska nejasnost, ki bralca lahko zavede. Omemba »pojavnjajočih se lingvističnih del«, ki »so se posvečala slovenskemu jeziku«, s pojavi v isti sapi z omembo srednjega veka – kar pa verjetno ne drži, saj prve znane jezikovne refleksije (o slovenščini) postavljajo v

obdobje reformacije, ki pa časovno in (vsaj v zametkih) idejno sovпада z vznikom renesanse oz. njenega t.i. humanističnega toka.

Tretje poglavje prinaša pregled razvoja slovenščine in njene bolj ali manj izoblikovane jezikoslovne refleksije skozi čas. Avtorica navede bistvene dokumente in osebnosti, pri čemer pa včasih ne izkoristi priložnosti za njihovo natančnejšo (in s tem smiselnejšo) predstavitev.

Kot najstarejši slovenski jezikovni dokument korektno navaja Brižinske spomenike, a za popolnejši bralčev vtis o njihovem jeziku manjka (poleg kakega konkretnega elementa samih besedil) vsaj opozorilo na pestro zgodovino strokovnih debat o njihovi provenienci. Toda če bi šlo pri Brižinskih spomenikih bolj za kazanje široke jezikoslovne razgledanosti, bi boljša, popolnejša, s kakim citatom podkrepljena predstavitev jezikovne zavesti Primoža Trubarja obravnavano nalogo konkretno obogatila.

V podpoglavju, namenjenem reformatorjem, se – potem ko je avtorica zelo korektno predstavila doprinos knjižni slovenščini nekaterih drugih evangeličanov – pojavita še Marko Pohlin in Ožbalt Gutsman, ki seveda sodita v poznejši, poldrugo stoletje in več mlajši čas slovenskega razsvetljenstva. Tu pa sicer lepo predstavi nekaj vzporednic v težavah in prizadevanjih slovenskih in čeških preporodovcev. V podpoglavju o procesu nacionalne emancipacije je dobro zastavljen oris jezikovno-programskega prizadevanja v obdobju narodnega preporoda, nato pa v besedilu pogrešam vsaj malce natančnejšo predstavitev tozadevnih pogledov Jerneja Kopitarja. Tega bi se dalo lepo postaviti v razmerje tudi s Francetom Prešernom, ki mu avtorica sicer nameni nekaj posebnih poudarkov, a njegove dejanske vloge, pomena, pa tudi samega odnosa do jezika, ki ga je oblikoval v visoko literaturo, ne osvetli povsem jasno. Oba sta v slovenskih jezikovnozgodovinskih pregledih omenjana tudi kot protiigralca v problematiki t.i. purizma. Temu fenomenu jezikovnega načrtovanja avtorica nameni poseben razdelek tretjega poglavja, vendar ga ne realizira posebej prepričljivo. Naznači sicer njegov vsebinski okvir in pove, zoper kaj (nemščino) je bil na Slovenskem usmerjen. Izvemo tudi za Frana Levstika kot enega osrednjih (in kar ekstremnih) nosilcev, vendar njegov pogled na jezik in njegovo »očiščevanje« vseeno ni predstavljen prav jasno. V pregledu npr. manjka tudi vsaj groba predstavitev tako pomembnega Levstikovega teksta, kot je esej »Napake slovenskega pisanja« (za katerega vem, da ga je avtorica celo imela med literaturo, pripravljeno za študij obravnavane tematike – in ga tudi pogrešam v seznamu literature na naloginem koncu). Poglavje o purizmu je nasploh ostalo precej neizpoljeno. V njem manjka tudi predstavitev kritičnih glasov zoper to

početje, med drugim tudi boljša predstavitev Prešernovih posegov v to tematiko (npr. vsaj v zvezi s pesnitvijo »Nova pisarija«). Prešernu je po drugi strani v nalogi pripisan kar prevelik političen pomen, ko ga avtorica postavlja kot »radikalnega« za vodjo organiziranih buditeljev. Kake zares vodstvene vloge v slovenski družbi Prešeren menda vseeno ni imel.

Omenim še površnost v dataciji slovarja Marka Pohlina, ki je v nalogi mlajši za skoraj sto let (1781→ 1871).

Diahroni del naloge se navidez zaključi pri narodnih buditeljih in Franu Levstiku. Skleпам, da se je avtorica tu zaustavila, ker je to čas, ki ponudi Slovincem tudi prvi pravi pravopisni priročnik Frana Levca, ki pa ga najdemo navedenega v četrtem, jezikoslovni infrastrukturi namenjenem poglavju. Pravopis je tudi priročnik, ki ga avtorica tam obravnava kot vir informacij o metodologiji prevzemanja. Škoda, da diahroni vidik ni bil na koncu usmerjen tudi v prihodnost: v naznačitev perspektiv, kakršne se kažejo skozi vizije in pričakovanja jezikovnih načrtovalcev.

Ob vseh naštetih pomanjkljivostih pa se je treba zavedati, da se je gdč. Darániová pri pisanju poglavij, ki sodijo v okvir diahronne obravnave jezika, znašla na področju, ki ga v procesu izobraževanja še ni sistematično absorbirala, saj je postavljeno v magistrski študijski program. V tej situaciji ji je bilo seveda v množici gradiva precej težje razbrati res relevantne informacije in/ali jih tudi razumeti.

Četrto poglavje, poglavje o sodobni jezikovni infrastrukturi slovenščine, je tozadevno verjetno bolj obvladljivo. Avtorica ga je vsaj v osnovi načrtala solidno. Okvirno je predstavila jezikovne ravni, na katerih prihaja do prevzemanja tujejezičnih elementov (fonetika, skladnja, besedišče) in pojasnila omejitve fokusa le na problematiko tujerodnega besedišča. Predstavljeni so tudi priročniki in orodja, ki zajemajo registrirano besedišče in/ali ponujajo seznanitev s procesi njihovega funkcioniranja v novi (torej slovenski) jezikovni okolici. Solidna je tudi izvedba lastnega raziskovalnega vložka (poskusa analize nekaj konkretnega jezikovnega gradiva). Oceno nalogi v tem delu nižajo nekatere nerodnosti v podajanju uvodnih razlag jeziko(slo)vni priročnikov, delna arhitekturna neurejenost pri zaporedju navedenih podatkov, občasna neuravnoveženost med za temo pomembnimi in manj pomembnimi podatki. Tudi viri gradiv za lastno analizo niso vedno zapisani.

Primer nerodne dikcije in zato nejasno zapisane definicije je razlaga vsebine etimoloških slovarjev, kjer je rečeno (na str. 30), da se terminološki slovarji »ukvarjajo z izvorom besed (v dani tematiki) , a nikakor samo s tujimi besedami« ... Podobno težka in v končni fazi napačna je definicija prevzemanja polnopomenskih tujih besed (4.2.2., str. 34): da postanejo polnopomenske besede »domače takrat, kadar jih prepisujemo iz drugih črkopisov kot je latinica ali jih zapisujemo iz ideogramov«. Prezapleteno in zato verjetno težko razumljivo je izpeljana tudi razlaga sicer lepo izbranega primera kalkovnega prevajanja (primer: termin *ekstremno smučanje*; 4.2, str. 34).

Od vsebinskih zadržkov bi izpostavil še preskromno predstavitev terminologije, ki se uporablja pri obravnavi prevzemanja besed (tj. razvrstitve teh besed glede na vrste prevzemanja). Teorija (vsaj v slovenskem jezikoslovju) govori o tujkah in izposojenkah ter polcitatnih in podomačenih besedah. Če je teorija jasna in prezentna, ponavadi olajša tudi lastno poseganje v prakso. V zagovoru naloge bi rad slišal, ali kandidatka to teorijo (delitev prevzetih besed/izrazov) v resnici pozna bolje, kot se to vidi iz oddanega besedila. V nalogi namreč nejasno operira s pojmom polcitatna beseda (4.2.4., str 37).

V zaključnem delu naloge avtorica postreže z lastno analizo izbranega besedila. V nekaj vsebinsko sorodnih slovenskih in čeških novinarskih besedilih s tremi različnimi tematikami (politika, kultura, šport) je zasledovala tujke, s pričakovanjem, da bo lahko na osnovi njihove količine primerjalno sklepala o večji ali manjši odprtosti (oz. zaprtosti) obeh jezikov do prevzemanja tujerodnega besedišča. Rezultat na tej ravni bi bil zgolj zelo posploševalen, saj je bilo prebranih besedil za verodostojno sklepanje veliko premalo. Tabele, v katerih predstavlja t.i. »frekventnost« izraza v obeh jezikih, je zato (po zadnjih konzultacijah) dodatno dopolnila še s stolpci za predstavitev pojavnosti teh istih besed v reprezentančnih jezikovnih korpusih: dveh slovenskih, ki zajemata iz časnikarskih in leposlovnih besedil, ter »Češkega narodnega korpusa«. Rezultati glede pojavnosti/frekventnosti preverjenih izrazov v obeh jezikih dobijo tako realnejšo podobo, ker so pač preverjeni na ogromnem jezikovnem gradivu. Tabele so zasnovane medjezikovno primerjalno, v glavnem pa ponujajo le vpogled v stopnjo pojavnosti tujk, ki jih je avtorica zasledila v novinarskih tekstih, v širšem kontekstu obeh jezikov. (*V zakup pa je treba vzeti dejstvo, da se avtorica pri preverjanju tega gradiva verjetno ni poslužila filtrov za omejevanje izvora besedišča ali tematike, kar bi pri nekaterih izrazih količino korpusnih »zadetkov« gotovo zmanjšalo*)).

Deloma, v dveh tabelah (2 in 3) ter na primeru sopomenskih parov nekateri tujk in domačih izrazov v podpoglavju »Proces prevzemanja besed« (4.2.) pa je bila izvedena tudi popolnejša preverba, ko ni bila primerjana samo pogostnost rabe tujk v obeh jezikih, ampak so bile te tujke tudi znotraj istega jezika izpostavljene korpusni konfrontaciji s svojimi domačimi sopomenkami. Ta del četrtega poglavja štejem nekako tudi za njegov najboljši, najproduktivnejši del. (Nepotrebna, brez pravega smisla pa je tu tabela 6, ki dejansko ne prinaša prav nobene informacije.)

Nalogo sklene Zaključek, kjer pa si je avtorica zadala nehvaležno nalogo, izpeljati nek sklep na podlagi rezultatov zadnjega, praktičnega poglavja. Ker je (kar se je pri dveh sorodnih jezikih tudi napovedovalo) rezultat primerjanja občutljivosti obeh jezikov precej podoben, je zaključek, da je češčina v principu tujkam bolj odprta, najbrž bolj hipoteza kot dejstvo – avtorica pa ga opira bolj kot na rezultate korpusnega preverjanja na primerjavo nekaj napol naključno napaberkovanih časnikarskih tekstov s podobno tematiko. No, na ta poskus zaključka vseeno vsaj v principu gledam z dobre strani: štejem ga za dokaz, da je avtorica v svojem delu zasledovala določen cilj in poskusila do njega priti z relativno dobro zasnovano metodo (ter precej vloženege – čeprav res ne vedno tudi dosledno opravljenege – dela).

Gdč. Darániová si je temo bakalarske naloge izbrala precej velikopotezno, široko, z namenom kompleksne predstavitve odnosa Slovencev (in slovenščine) do tujejezičnih elementov, s katerimi se jezik neprestano srečuje, jih sprejema, njihovo sprejemanje omejuje ali jih zavrača ali celo – nekoč že sprejete – izloča iz svojega tkiva. Za vsaj poskus solidne uresničitve te naloge je morala avtorica zbrati in preštudirati veliko raznovrstnega gradiva, od zgodovinskega do jezikoslovnega različnih področij. Kot je bilo že omenjeno, je bil precejšen del tega gradiva (npr. cel pregled zgodovine slovenskega knjižnega jezika) zanjo čisto nov. V nalogi je vidno prizadevanje, da bi za končni, zaželeno bleščeči mozaik izbrala ustrezne kamenčke – hkrati pa je razvidno tudi, da teh kamenčkov žal v precej primerih pred umestitvijo v mozaik ni znala najbolje izbrusiti. Del krivde za to mora pasti tudi na mentorja (torej name), da ji morda nisem znal ponuditi dovolj dobrih očal, skozi katera bi imela pogled na omenjene metaforične kamenčke ostrejši, ali da ji nisem ustrezno zožil delovnega polja do obsega, ki bi ga lažje obvladala. V prebranem delu je tako precej mest, ki so sicer solidno uokvirjena (z ustrezno omembo dogodkov, jezikoslovnih tokov in osebnosti), a niso zapolnjena tako, da bi bila končna podoba res navdušujoča.

Žal se iz napisanega čuti tudi, da je končna verzija nastajala pod precejšnjim pritiskom pomanjkanja časa. Kot mentor vem, da sva se z bakalarsko kandidatko v (nekoliko prepozno realiziranih) konzultacijah pogovarjala tudi o marsičem, kar se je zdaj v oddanem tekstu pojavilo v manj dodelani podobi, kot je bilo pričakovati. Tudi nekaterih gradiv, ki so bili kandidatki ponujeni kot morebiten vir informacij, v seznamu literature in samem besedilu ni. A kljub občasnim nedoslednostim, nejasnim izpeljavam ali mestoma pomanjkljivi argumentaciji ter nekaterim vsebinskim napakam menim, da je v nalogi dovolj korektne vsebine, raziskovalnih intenc in vloženega študijskega truda, da jo lahko ocenimo pozitivno. Predlagam oceno dobro (3), z možnostjo, da se ob prepričljivem zagovoru za eno stopnjo dvigne.

Andrej Šurla, Ph.D

Katedra jihoslovanskyh a balkanistickyh studií

Filozofická fakulta UK v Praze

V Pragi, dne 15.6.2012